

→ política

L'editorial Icaria publica *El pensamiento secuestrado*, un assaig de Susan George sobre l'auge de la dreta laica i religiosa als Estats Units contemporanis.

DVD » Contes polítics i postguerra

1 'Su excelencia el embajador'

Director: George Englund
Any: 1963
Distribuïdora: Suevia Films

Un nou ambaixador americà aterra a l'imaginari país de Sarkham per neutralitzar la creixent influència comunista, aprofitant que va ser company d'armes d'un heroi nacional. Però la situació se'ls escaparà de les mans perquè les diferències polítiques no són superades per l'amistat, sinó que hi posen fi.

Estranya i ingènua mirada als efectes de la Guerra Freda en tercers països, *Su excelencia el embajador* demostra com les bones intencions no garanteixen grans èxits. Desitjant

conscienciar l'audiència sobre la situació al Sud-est asiàtic, Marlon Brando es va embarcar en aquesta aventura projectada per un director debutant. El film entreté malgrat la seva artificiositat, i malgrat que el seu ideari es materialitza de manera confusa: marcadament anticomunista durant tot el metratge, acaba carregant críticament contra el personatge de l'ambaixador, una metàfora de l'arrogància americana en política internacional, i contra l'aïllacionisme de l'opinió pública del país. **I. F.**

2 'La plaza del Diamant'

Director: Francesc Betriu
Any: 1981
Distribuïdora: Suevia Films

Un ball de festa major canvia el curs de la vida de la Natàlia: quan coneix el Quimet, vehement i ple d'autoconfiança, trenca amb el xicot per deixar-se arrossegar pels projectes vitals del nou amant. El cop d'Estat militar i la guerra que va comportar posen fi al benestar de la família acabada de formar, i la Colometa s'haurà d'acostumar a les limitacions i a no poder volar en llibertat.

Francesc Betriu va aconseguir força repercussió amb aquesta adaptació televisivocinematogràfica d'u-

na de les grans obres de Mercè Rodoreda. Muntada com a minisèrie i com a llargmetratge, n'arriba en DVD aquesta segona versió. El film pateix algunes característiques habituals del cinema de l'època, com una certa teatralitat i una forta tendència a solucions narratives emfàtiques. Els responsables segueixen el fil de la història amb fidelitat i respecte, però la fondària es perd pel camí i el resultat és una col·lecció d'escenes més interessants argumentalment que cinematogràfica. **I. F.**

Pensament » Les malalties mentals al país

Forta autocrítica

En un país que, com tots, acostuma a tractar els seus problemes interns quan es poden assenyalar enemics exteriors, la magistrada Silvia Ventura ofereix amb *Els bojos a Catalunya 1850-2000* material per a l'anàlisi crítica poc susceptible de ser matisada buscant responsables externs. L'autora ofereix un assaig de divulgació sobre el tractament dels malalts mentals a Catalunya: en un context estatal d'endarreriment, Ventura ens explica que en pocs moments històrics s'ha percebut una voluntat real de liderar el tractament dels pacients per homologar-lo amb el dels països més avançats. El repàs és força descoratjador, i mostra com, a més de les vergonyes habitualment reconegudes d'Occident, com el colonialisme o el masclisme, encara resta per fer una profunda anàlisi i acte de contrició sobre el tractament de les psicopaties.

Algunes citacions, extretes de documents oficials i de textos literaris o periodístics, mostren la magnitud de la tragèdia: sales comunitàries on conviuen desenes de pacients en

→ Toc d'atenció a la societat.

molt diversos estats, mètodes de control i disciplina inhumans o, fins i tot, l'absència d'estructures tan bàsiques com l'aigua corrent, han fet dels hospitals psiquiàtrics de l'Estat un model a superar amb escreix. Evidentment hi ha hagut progressos, però l'autora va un pas més enllà per qüestionar el tarannà científic i els mètodes de diagnòstic dels psiquiatres. Obra dura però ben estructurada i entenedora, suposa un toc d'atenció sobre el tractament d'una realitat en creixement. Ventura hi proposa respostes avançades i, segurament, necessàries. **I. F.** Conrad Vallverdú

En projecció » Paul Haggis tracta la invasió de l'Iraq en clau nacional

Cicatrius de la guerra

Sòbria mirada a la degradació moral d'una generació

Ignasi Franch

Després de rebre la daurada benedicció de Hollywood pel seu anterior film com a director, el guionista Paul Haggis (*Crash*) torna a posar-se al capdavant d'un projecte amb *En el valle de Elah*. Si amb *Crash* observava amb pessimisme redemptorista els conflictes racials al Los Angeles multicultural, en aquesta ocasió tracta la guerra de l'Iraq de forma indirecta, en una forma mixta de drama familiar i thriller d'investigació. Hank és el pare d'un jove soldat que ha desaparegut de la

→ Tommy Lee Jones interpreta un torturat pare de família.

base on residia. Sorprès per no haver rebut notícies de la seva tornada, comença a buscar-lo fins que li comuniquen el seu assassinat.

En clau estrictament nord-americana, *El valle de Elah* tracta els efectes de la invasió a l'Iraq en forma de degradació moral dels soldats que hi participen. Haggis escull un protagonista dissenyat per fer digerible el contingut crític de la cinta: un antic militar, convençut de la tasca de l'Exèrcit, que va recomanar al seu fill allistar-se. La decepció és que aquells que van

marxar tornen emocionalment buits, capaços de cometre actes terribles.

La popular Charlize Theron interpreta una policia que ajudarà el protagonista a seguir el cas, mentre viurà una situació personal que la farà reflexionar. Tot i aquesta mena d'excessos didactistes característics de la seva manera de fer, Haggis acaba resolent amb sobrietat la trama, amb una estètica distanciada i un ritme pausat que tempera el seu tarannà d'obra de tesi. Del drama quotidià de tots els iraquians, però, no n'hi ha gaire rastre. **I. F.**

Fitxa tècnica »

'En el valle de Elah'

Director: Paul Haggis

Intèrprets: Tommy Lee Jones, Charlize Theron

Producció: EUA, 2007

Lectures » El txec Patrik Ourednik presenta una sàtira sobre les utopies

Homes i res més

Filosofia, humor i política es barregen en una novel·la breu

I. F.

L'escriptor txec Patrik Ourednik (*Europeana*) torna a la càrrega amb una altra obra curta que combina sàtira política, filosofia i humor. *Instante propicio, 1855* (Melusina, 2007) narra el desencant pel fracàs d'una utopia. L'autor hi utilitza artificis clàssics de la narrativa per submergir l'espectador en un teixit de comentaris esmolats sobre la naturalesa humana: d'inici, la narració és la carta d'un home a una antiga estimada; després, la transcripció d'un manuscrit trobat.

L'home és un anarquista de discurs virulent, a estones lúcida a estones in-

→ El polifacètic literat Patrik Ourednik.

coherent, que mira enrere amb ira: ira contra l'amant per no haver-la estimat, i contra el món en general per haver-lo repudiat pel seu anarquisme. La ira potser és també contra la mateixa humanitat, per haver fet fracassar, a causa de l'egoisme i del dogmatisme dels individus, el seu projecte de comuna lliure al Brasil. Un cop anticipat el fracàs, la narració és el testimoni d'un

habitant d'aquella colònia, en forma de diari rescatat després del desastre.

El text és implícitament còmic com a mirall de les permanents discrepàncies i baralles ideològiques entre comunistes i anarquistes, homes i dones, francesos i alemanys. El conjunt projecta l'escepticisme de l'autor davant l'home i la seva capacitat d'entendre's amb altri. **I. F.**